

Svar på Joel Linnainmäkis och 18 andra ledamöters undertecknade motion om att ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda – samtalssällskap för ensamma stadsbor

VD/3790/00.02.00.03/2021

RÅ/MN/SP/NS/AH/ALS

Joel Linnainmäki och 18 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Upplevelsen av ensamhet är vanligt förekommande och kan ha en farlig inverkan på välmåendet. Coronapandemin har ökat upplevelsorna av ensamhet. Enligt en undersökning som Finlands Röda Kors (FRK) låtit utföra lider nu var tredje finländare av ensamhet, medan jämförelsevis var femte finländare upplevde ensamhet tidigare. Ensamheten har ökat mest hos över 65-åringar, unga, ensamboende, lågavlönade och personer som inte är i arbetslivet.

Ensamheten kan leda till långvariga problem med välbefinnandet och utsätta personen för psykiska problem och problem med orken samt sjukdomar. Ensamheten kan också leda till marginalisering i samhället.

Läget under coronatiden har varit oroväckande. Stödtjänsterna och frivilligverksamheten som erbjuds räcker inte längre till att svara på den ensamhet som redan en tredjedel av finländarna upplever. Vi behöver alltså nya åtgärder, idéer och hjälpande händer.

Med anledning av det som nämnts ovan föreslår vi ledamöter som undertecknat motionen att

1. Staden börjar ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda. Verksamheten erbjuder samtalssällskap för ensamma stadsbor.
2. Staden utreder vilket är det bästa sättet att erbjuda tilläggsstöd för aktörer inom tredje sektorn för att bekämpa ensamhet.
3. Staden beaktar arbetet med att bekämpa ensamheten i sin information och effektiviserar servicehandledningen.”

Stadskulturens verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

I motionen som undertecknats av Joel Linnainmäki och 18 andra ledamöter konstateras att ensamheten ökat på grund av coronapandemin. De ledamöter som undertecknat motionen föreslår därför att staden börjar ordna vänverksamhet under coronatiden för att erbjuda samtalssällskap för ensamma Vandabor. I motionen föreslås även att staden utreder vilket är det bästa sättet att erbjuda tilläggsstöd för aktörer inom tredje sektorn för att bekämpa ensamhet. Som tredje punkt ingår i motionen ett förslag om att staden beaktar arbetet med att bekämpa ensamhet i sin information och effektiviserar servicehandledningen.

Verksamhet som minskar ensamheten är allt viktigare eftersom antalet personer som upplever ensamhet klart ökat i Vanda i och med coronapandemin. Enligt THL:s FinSote-undersökning år 2020 kände sig 14,1 % av Vandaborna ensamma då andelen två år tidigare var 8,4 %. Andelen personer som kände sig ensamma ökade mer i Vanda jämfört med genomsnittet för hela landet.

Vanda stad erbjuder personer i olika åldrar ett flertal tjänster och annan verksamhet som förebygger och minskar kommuninvånarnas ensamhet. Under coronapandemin har dessa tjänster ordnats digitalt

eller på något annat sätt, med beaktande av begränsningarna. Under undantagsperioden tog man också fram nya tjänster med vilka man tog itu med ensamheten som tilltagit under pandemin.

Sedan tidigare visste man att ensamhet är ett allmänt problem bland äldre. I utredningen Ensamma äldre i Vanda (2019) framkom att omkring två tredjedelar av de Vandabor som fyllt 75 år åtminstone ibland kände sig ensamma i sin vardag. Till de aktörer som erbjuder äldre personer sociala kontakter och gemenskapligt stöd hör bland annat vänkretsverksamheten, olika kvartersklubbar och den rehabiliterande dagverksamhetens grupper. Under coronapandemin har man till exempel gjort hembesök hos ensamma äldre som löper risk att marginaliseras samt ordnat med virtuell dagverksamhet. Även inom projektet Kiinnekohtia (Fasta punkter) (2020–2021) tar man itu med ensamheten genom att stödja ensamma seniorer som inte omfattas av andra tjänster, man utvecklar tjänster för äldre och arbetar i samverkan för att uppnå delaktighet och gemenskap. Ensamhet är också allmänt förekommande bland klienter inom de sociala tjänsterna för vuxna och unga samt inom den sociala rehabiliteringen. Man strävar efter att minska ensamheten genom att få klienterna att aktivt ta del av och bli delaktiga i sin egen sociala miljö.

Skolan och ungdomsarbetet har en viktig roll då det gäller att ingripa i ensamhet bland barn och ungdomar. Framför allt inom den grundläggande utbildningen ingår det i utbildningspersonalens primära uppgifter att se till att ingen lämnas utanför. Gruppbildning och gruppindelning, mobbningsförebyggande arbete och elevvårdens övriga gemenskapsarbete förebygger och minskar ensamhet. Vid behov får eleverna individuellt stöd. Eleverna har också under coronaperioden haft tillgång till elevvårdens tjänster och man har även tagit fram digitala tjänster. Även ungdomsservicens verksamhet och tjänster har som mål att minska och förebygga ensamhet. Då vissa verksamheter varit stängda under undantagsperioden har framför allt ungdomsarbetet på nätet utvecklats till en viktig arbetsform också med tanke på att minska ensamheten.

Mångsidiga hobby- och fritidssysselsättningar erbjuder en möjlighet till social samvaro och deltagande. Invånarlokaler är mötesplatser med låg tröskel som är öppna för alla och där även olika föreningar har regelbunden verksamhet. Andra viktiga mötesplatser är bland annat biblioteken med olika evenemang och klubbar, vuxenutbildningsinstitutets kurser samt kultur- och motionsevenemang och -verksamhet. Under coronaperioden har fritidstjänster ordnats med beaktande av begränsningarna. Invånarlokaler startade exempelvis upp en temporär samtalslinje, Juttupuhelin, och ordnade virtuella träffar över en kopp kaffe. En del av de nya verksamheterna, som till exempel bibliotekets distansklubbar, kommer att fortsätta som en del av den ordinarie serviceproduktionen, eftersom invånare som har svårigheter i att delta på plats nu erbjuds en möjlighet i och med distansklubbarna. Medborgarbudgeten är ett exempel på hur man kan öka kommuninvånarnas delaktighet och motverka ensamhet utifrån invånarnas perspektiv. I medborgarbudgeten som genomförs av stadsmiljöns verksamhetsområde har det även varit möjligt att komma med idéer för verksamhet som involverar hela gemenskapen.

Stadskulturnämnden (f.d. fritidsnämnden) beviljar ett flertal aktörer inom tredje sektorn understöd för verksamhet som syftar till att minska ensamheten. För främjande av hälsa och välfärd samt till aktörer som utför samhällsnyttigt arbete beviljas årligen understöd till ett belopp på sammanlagt cirka en miljon euro till exempel för klubb- och kamratverksamhet, mötesplatsverksamhet för människor i olika åldrar samt arbetet bland invandrare. Understöd beviljas årligen även för kulturverksamhet för seniorer, ungdoms- samt idrotts- och motionsverksamhet och för olika evenemang som invånarna själva arrangerar. Organisationer, föreningar och lokal aktivism understöds också genom att erbjuda lokaler för verksamheten. Till exempel i invånarlokaler, bibliotek och i dagcentralerna finns det möjlighet att ordna olika sammankomster.

Även i kommunikationen har man då och då tagit upp vikten av att förebygga ensamhet. Bland annat studerandevården deltar aktivt i diskussionen kring ensamhet. Vid slutet av år 2020 arrangerade Vanda stad en kampanj mot mobbning i samarbete med andra städer och myndigheter.

Som slutsats kan det konstateras att på grund av pandemin har Vandabor i olika åldrar högst troligt ett behov av den slags vänverksamhet under coronatiden som föreslås i motionen. Behovet av tjänster som minskar ensamheten och erbjuder samtalssällskap kan dock rätt så långt redan tillgodoses via den existerande serviceproduktionen. I de ovan nämnda tjänsterna ingår också servicehandledning i omfattande grad. Då begränsningarna slopas och tjänsterna återgår till det normala har kommuninvånarna åter fler möjligheter att delta i verksamhet som främjar sociala kontakter och känslan av gemenskap. Det är viktigt att Vandaborna informeras då olika tjänster åter öppnas.

För att lindra coronapandemins långvariga verkningar har staden utarbetat en återhämtningsplan som bland annat fokuserar på att förebygga marginalisering och öka delaktigheten och gemenskapen. Planens syfte är att främja återhämtningen efter coronasituationen och knappa in på den vård- och serviceskuld som uppstått under pandemin. I de föreslagna åtgärderna ingår bland annat att stärka ungdomsarbetet, öka antalet psykologer och kuratorer i studerandevården, förebygga digitalt utanförskap, stödja den uppsökande hobbyverksamheten, stärka invånarnas delaktighet, förebygga marginalisering bland äldre genom uppsökande arbete, stärka de psykosociala tjänsterna och öka kommunikationen på flera språk. Dessa åtgärder, tillsammans med övriga åtgärder som ingår i återhämtningsplanen, svarar för sin del på de behov som motionen lyft fram.

Stadsstyrelsen 25.10.2021 § 17

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadskulturens verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) ge Joel Linnainmäki och de 18 andra ledamöterna svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 15.11.2021 § 11

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Joel Linnainmäkis och 18 andra ledamöters motion om att ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda – samtalssällskap för ensamma stadsbor

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Marjo Nurminen, samverkanschef, tfn 043 825 3315, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

Sanna Parrukoski, planerare, tfn 040 543 7460, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi